

ยุทธศาสตร์ในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

STRATEGIC MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION FOR INTELLECTUALLY IMPAIRED STUDENTS IN THAILAND

แสงจันทร์ ยิ่งสัมพันธ์ธัญ ¹, พงษ์ อารยวัฒน์ ², ประกฤติ พูลพัฒน์ ², ธีระ จันทรรัตน์ ³

¹สาขาการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

²สาขาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

³สาขาการบริหารการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

ในการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา การดำเนินการ ผลการดำเนินงาน อุปสรรค และปัญหา ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เชิงวิเคราะห์พรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) และวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) สร้างกระบวนการและวางแผน ในการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัยและ อาศัยการตีความข้อมูลเอกสาร (Documentary Study) ที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ส่วนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ เลขาธิการ มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ที่ปรึกษาทาง ด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะทาง (โรงเรียนที่จัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) นักวิชาการ คณาจารย์ด้านการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตัวแทนผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 10 คน เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาสรุปสังเคราะห์นำไปดำเนินการ สนทนากลุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Focus Group) กับกลุ่มนักวิชาการ ผู้ที่มีหน้าที่ หรือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญา ซึ่งประกอบด้วย ประธานหลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต, ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, อาจารย์หลักสูตรการ ศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์, ผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนปัญญาภูมิกร, หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนวัดหนัง, ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาบดี, หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดรวก สังกัดกรุงเทพมหานคร, นักวิชาการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนราชานุกูล (สถาบันราชานุกูล) กรมสุขภาพจิต, รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนฉะเชิงเทราปัญญานุกูล, ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, ครูผู้ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเขาคันธมาทย์ เทศบาลตำบลสัตหีบ, ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดเวตวัน ธรรมาวาส จำนวน 12 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นระบบ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) สอบถามความคิดเห็นผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในปัจจุบัน จำนวน 40 คน 40 โรงเรียน นำผลที่ได้จากทั้งสองส่วนมารวมกันก่อนนำไปกำหนด ยุทธศาสตร์และรูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย มีการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาด้วยการ จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จากนั้นนำเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขแล้ว ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนสุดท้าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้น อีกทั้งผู้ปกครองไม่มีความรู้ในเรื่องของการฟื้นฟูในระยะแรกเริ่มและไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กเรียนไปตามวัยแต่พบปัญหาที่เมื่ออายุมากขึ้นเข้ามาเรียน (15 ปีขึ้นไป) จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับพ่อแม่โดยการจัดการความรู้ให้แก่พ่อแม่ของเด็กเกี่ยวกับสิทธิในด้านต่างๆ ให้แก่บุตรของตนเองที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ยังขาดโอกาสทางการศึกษา และสวัสดิการที่รัฐจัดให้ยังไม่ทั่วถึง เช่น ค่ารถ ค่าใช้จ่าย ค่านม ค่าอาหาร รวมถึงค่าเลี้ยงดู เป็นต้น

2. เมื่อเข้าสู่วัยเรียนผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะหาที่เรียนให้เด็กยากมาก โอกาสเข้าโรงเรียนใกล้บ้านไม่มีเลย ผนวกกับผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเด็กไปเรียนในโรงเรียนปกติและไม่สามารถดูแลได้ใกล้ชิด

3. ด้านหลักสูตร ไม่เป็นทิศทางเดียวกัน หลักสูตรกว้าง บางสถานศึกษาเน้นวิชาการมากเกินไป บางที่ก็อ่อนเกินไป ต้องการให้มีหลักสูตรที่เป็นส่วนกลางที่มีมาตรฐาน เป็นหลักสูตรที่เน้นความสำคัญเฉพาะที่เน้นทางด้าน การประกอบอาชีพ หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

4. บุคลากรไม่พอเพียงกับจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (การผลิตบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ) ที่เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญารวมถึงการให้ขวัญกำลังใจบุคลากรทางการศึกษาพิเศษในเรื่องของเงินค่าตอบแทน โดยติดกับระเบียบการรับเงินค่าตอบแทนครูการศึกษาพิเศษ (ผู้ที่ทำการปฏิบัติการสอนไม่ได้รับค่าตอบแทน แต่ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติการสอนได้ค่าตอบแทน) โดยประเด็นนี้สำคัญมากไม่ใช่เฉพาะในระดับกระทรวงที่ต้องมีบทบาทแต่รัฐบาลจะต้องมองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญในด้านปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยในขั้นสุดท้าย ที่เป็นผลจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ตามหลัก SWOT ทำให้ได้ข้อค้นพบเพื่อเสนอ

เป็นยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการความรู้ คือ การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยให้ความรู้เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจลูกในช่วงวัยระยะแรกเริ่มจัดการความรู้เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจ ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารจัดการในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร คือ การวางแผนกำลังคนหลักสูตร กระบวนการการจัดการเรียนการสอน เครื่องมือและอุปกรณ์ในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเน้นการส่งเสริมในด้านการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การประสานการทำงานในลักษณะเครือข่ายผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานกันเพื่อจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในสังคม ในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนจัดทำสื่อเผยแพร่เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สังคมยอมรับและเห็นศักยภาพและคุณค่าในตัวเด็ก

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา, การจัดการศึกษา, ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน, เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

Abstract

The objective of this research is to analyze the current state of educational administration, processes, outcomes, difficulties and problems in educational administration for intellectually impaired children in educational institutes and related organizations in order to set up strategic management appropriate for Basic Education administration for children with intellectual disability in Thailand.

The design in this research is a Mixed Method design in which qualitative and quantitative data was analyzed descriptively with the SWOT analysis. Qualitative data was collected from documentary study, in-depth interviews and a focus group, whilst quantitative data was collected from a questionnaire. Participants in in-depth interviews included the Director of Bureau of Special Education Administration, the Secretary-General of the Foundation for the Welfare of the Mentally Retarded of Thailand under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen, the Director of Special Education Central Region - the Consultant of Educational Administration for Disabled and Disadvantaged Children, the Director of the Division of Local Education Standards and Technical Services-the Department of Local

Administration, an executive of a segregated special school, academics, lecturers in Special Education, teachers of intellectually impaired students, representatives from related governmental and private sectors and parents of intellectually challenged children. The findings from the in-depth interviews were later applied to a focus group.

Participants in the focus group included academics and related people who were responsible for educational administration for intellectually impaired children in Thailand, particularly the President of Doctor of Education Program in Special Educational Administration of Suan Dusit Rajabhat University, the Director of Special Education Center of Suan Dusit Rajabhat University, a lecturer from Special Education Program from Faculty of Education of Suan Dusit Rajabhat University, the Director of Academic Affairs of Punyawudhikorn School, the Chief of Special Education Subdivision of Wat Nang School, the Director of Prachabodee School, the Director of Special Education Subdivision of Wat Ruak Bangkok Metropolitan Administration School, an academic in Special Education of Rajanukul School (Rajanukul Institute) of the Department of Mental Health, the Deputy Director of Academic Affairs of Chachoengsao Panyanukul School, a teacher of Wat Kao Kanthamas Child Development Center of Sattahip Subdistrict Municipality, a Special Education teacher of Wat Wetawan Thamamas and a parent of an intellectually challenged child.

Data collected from the focus group was analyzed and synthesized in order to construct a questionnaire of which the items were related to current state and problems in intellectually impaired students' educational administration in Thailand. The questionnaires collected data from 40 executives of 40 schools, who were responsible for educational administration for students with intellectual disabilities. The qualitative and quantitative findings were merged and applied to design strategic management for Basic Education administration for intellectually impaired children. With another focus group, the developed strategic management and approach were reviewed by the experts from the related fields. The reviewed and revised management and approach were finally delivered to the related organizations.

The findings of this study are as follows.

1. The number of intellectually impaired students in Thailand is increasing whereas their parents have no knowledge of early intervention. In addition, these parents have not provided proper education to their intellectual disabled children until they are becoming adolescents (15 years old and up) and their problems obviously appear. Therefore, it is necessary to make the parents realize this important matter by means of providing information about claiming various benefit rights for their own children, including educational opportunity together with uncovered state welfares, namely transportation, meal and milk expenses including living allowance etc.

2. When the children reach school age, it is extremely difficult for parents either to find a school for their intellectually impaired children or a one which is near homes. Moreover, they do not understand

that normal schools the children sent to could not provide special care for them.

3. Because curriculums are not standardized and not well defined, each school heads for different directions. Some educational institutes put too much emphasis on academic purposes, and vice versa. There should be a shared standard curriculum which focuses on vocational purposes. Then, after completing Mathayom 3, these adolescents would be equipped with applicable knowledge that would help them find jobs and eventually could support their own lives.

4. The available number of personnel is not enough comparing to the present number of intellectually impaired children. The personnel in Special Education are significant for developing these intellectually impaired children. Giving them morale support with financial benefits is also essential, but it is hindered by payment regulations. This issue is of vital importance to not only the Ministry itself as a key role but also the Government that need to regard this as a crucial factor in developing intellectually impaired students in Thailand.

The synthesis of final research findings resulting from strategic analysis conducted by three different methods, i.e. qualitative, quantitative and SWOT, led to five appropriate and effective strategies of basic educational management for intellectually impaired students in Thailand.

The 1st strategy Knowledge managing–by providing information to parents of intellectually impaired children, their awareness would be raised with respect to gaining more understanding in both their children at the early stages and the claim for their children’s educational rights.

The 2nd strategy Personnel organizing–the staff’s readiness is organized in terms of personnel planning, curriculums, instructional processes, equipment and tools in order to facilitate and support intellectually impaired students for their ability development.

The 3rd strategy Developing–the educational quality can be developed through research in order to construct knowledge and innovations for intellectually impaired children.

The 4th strategy Cooperating–local communities, related organizations and parent networks should cooperatively exchange information, work and engage in educational administration for intellectually impaired children.

The 5th strategy Public service advertising–advertising in various forms is an approach for a society to understand, accept and see the potentials and values in children with intellectual impairment.

Keywords: Management of Basic Education for Intellectually Impaired Students, Management of Basic Education, Strategic Management of Basic Education, Intellectually Impaired Students

บทนำ

“การศึกษา” เป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และการศึกษายังเป็นทั้งกระบวนการ และเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์การศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม อีกทั้งยังถือว่าการศึกษาคือกระบวนการศึกษาตลอดชีวิตที่จำแนกการจัดการศึกษาเป็นการศึกษาในระบบ โรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย [1]

จากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวดที่ 1 ด้านสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้ คนพิการต้องได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และสามารถเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น และสิ่งสำคัญต้องได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล และจากประกาศของกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานสำหรับ 4 ประเภทความพิการเพื่อการประกันคุณภาพภายในโดยอ้างอิงสถานศึกษาในเรื่องของการจัดการศึกษาที่ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐ

ต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้ง คนพิการที่มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษจากสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกับคนปกติด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคลและในแผนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2540-2544 ที่ผ่านมานั้นได้จัดทำขึ้นและมีแนวทางที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยได้กำหนดให้คนพิการเป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่ควรได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้มีขีดความสามารถที่พร้อมในการปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า และมีความสุข ซึ่งในแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทำแผนในการฟื้นฟูที่มีจุดเน้นด้วยกัน 4 ด้าน คือ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพและการจ้างงาน และด้านสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าด้านการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก และมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 9 ปัจจุบันที่ได้มีการกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นทิศทางการพัฒนา และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่สังคมแห่งคุณภาพ

จากการรายงานการสำรวจคนพิการ พ.ศ. 2544 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีได้ทำการสำรวจคนพิการที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา รวมจำนวน 130,964 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 11.9 จากข้อมูลทางสถิตินี้ ทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งเด็กในกลุ่มนี้ไม่ใช่เด็กกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) และเด็กออทิสติก (Autistic) แต่เป็นเด็กที่มีภาวะปัญญาอ่อน ซึ่งในที่นี่จะรวมไป

ถึงกลุ่มเด็กดาวน์ซินโดรม (Down Syndrome) ร่วมด้วย สำหรับประเทศไทยนั้น ด็อกเตอร์อัลเลน สโตร์ลเลอร์ (Dr. Allen Stoller) ได้ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งประเทศและพบว่า มีบุคคลปัญญาอ่อน ร้อยละ 1 ของประชากรทั้งหมดและผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาปัญญาอ่อนในประเทศไทย” โดย วัณรุณี คมกฤส และคณะซึ่งทำการสำรวจหาความชุกของภาวะปัญญาอ่อน ปี พ.ศ. 2531 โรงพยาบาลราชานุกูลได้ทำการสำรวจด้วยการศึกษาจากจังหวัดต่างๆ ใน 5 ภาคของประเทศไทย พบว่ามีบุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 221,928 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 ของประชากร โดยจำนวนของบุคคลที่บกพร่องทางสติปัญญาเป็นสัดส่วนผกผันกับฐานะทางเศรษฐกิจ คือ พบจำนวนสูงในผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและพบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง 1.5 เท่า [2] อัตราความชุกของบุคคลปัญญาอ่อนนี้ พบว่าอัตราความชุกของบุคคลปัญญาอ่อนระดับรุนแรงในกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ซึ่งแสดงความผิดปกติทางสติปัญญาและการปรับตัวในสังคมได้อย่างชัดเจน โดยทั่วไปจะมีประมาณ 3-4 คนต่อประชากร 1,000 คน ส่วนอัตราความชุกของบุคคลปัญญาอ่อนระดับน้อย ซึ่งมีระดับสติปัญญาระหว่าง 50-70 และมีความสามารถในการเรียนรู้ขอบเขตที่จำกัดนั้นโดยทั่วไปจะมีประมาณ 20-30 คน ต่อประชากร 1,000 คน กัณฑ์ ศุภกาญจนกันติ, จักรพ บัอมนภา และ อรุณ จุลชาติ [3] ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบอายุ มารดาและการนำเด็กกลุ่มอาการดาวน์มารับบริการที่โรงพยาบาลราชานุกูลระหว่างมารดาที่มีภูมิลำเนาเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ในปี พ.ศ. 2531-2535 จำนวน 244 คน พบว่ามารดาขณะคลอดบุตรมีอายุน้อยกว่า 30 ปี 30-34 ปี และเท่ากับหรือมากกว่า 35 ปี ร้อยละ 41.8, 18.4 และ

39.8 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยของมารดาเท่ากับ 31.5 ปี โดยอายุเฉลี่ยของมารดาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด เท่ากับ 32.3 ปี และ 30.6 ปี ตามลำดับ เด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี ที่เกิดจากมารดาอายุเท่ากับหรือมากกว่า 35 ปี ในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด เท่ากับร้อยละ 43.2 และ 34.4 ตามลำดับ โดยพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 65.2 เด็กกลุ่มอาการดาวน์เริ่มรับบริการที่โรงพยาบาลราชานุกูลอายุน้อยกว่า 5 ปี เป็นเด็กกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เท่ากับร้อยละ 70.9 และ 61.8 ตามลำดับ มารดาได้รับคำแนะนำจากบุคลากรสาธารณสุข ร้อยละ 55.7 มารดาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดได้รับคำแนะนำ ร้อยละ 62.7 และ 47.3 ตามลำดับ และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้ทำการสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียน และก่อนวัยเรียน พบว่า มีผู้พิการเฉพาะสติปัญญาตั้งแต่แรกเกิด จนถึง 19 ปี ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 14.1 ของผู้พิการเฉพาะสติปัญญาทั่วประเทศ [4] และอัตราความชุกของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย (โรงพยาบาลราชานุกูล, 2540) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 คือ ร้อยละ 0.4 และในปี พ.ศ. 2549 ยังมีคนพิการในวัยเรียน (0-24 ปี) ที่เหลืออีกจำนวน 131,035 คน หรือร้อยละ 32.18 ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษา ซึ่งในกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญามีจำนวนอยู่ในวัยเรียนทั้งหมด 62,380 คน จำนวนที่อยู่ในวัยเรียนที่ได้รับบริการจำนวน 42,761 คน และจำนวนที่อยู่ในวัยเรียนที่ไม่ได้รับบริการมีจำนวน 19,619 คน คิดเป็นร้อยละ 31.45 ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของคนพิการที่ยังไม่ได้รับบริการ

ที่	ประเภทความพิการ	จำนวนคนพิการ วัยเรียนทั้งหมด (1.8 %)	จำนวนคนพิการ วัยเรียนที่ได้ รับบริการ	จำนวนคนพิการ วัยเรียนที่ไม่ได้รับ บริการ	ร้อยละของคน พิการที่ยังไม่ได้รับ บริการ
1	บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางการเห็น	30,611	21,097	9,514	31.08
2	บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน	37,633	19,275	18,358	48.78
3	บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางด้านสติปัญญา	62,380	42,761	19,619	31.45
4	บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางร่างกายหรือสุขภาพ	48,880	28,265	20,615	42.17
5	บุคคลที่มีปัญหาทางการ เรียนรู้	148,741	115,565	33,176	22.30
6	บุคคลที่มีปัญหาทาง พฤติกรรมหรืออารมณ์	22,847	15,270	7,577	33.16
7	บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางการพูดและภาษา	21,400	13,250	8,150	38.08
8	บุคคลออทิสติก	11,631	6,593	5,038	43.32
9	บุคคลพิการซ้อน	23,059	14,071	8,988	38.98
	รวม	407,182	276,147	131,035	32.18

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ, 2550

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาเป็นกลุ่มที่พบมาก กล่าวคือ ประมาณร้อยละ 80-89 ซึ่งจะพบปัญหาเมื่อเด็กเหล่านั้นเข้าสู่วัยเรียน ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้ว อุบัติการณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาจะมากกว่าร้อยละ 0.4 ของจำนวนประชากร ซึ่งในปัจจุบันเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีจำนวนมาก และได้รับบริการทางการศึกษาที่มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่จัดการศึกษาทั้งในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และเป็น การจัดการศึกษาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ

มุ่งพัฒนาให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่ยังคงพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และยังไม่ได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึง ยังขาดโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีกระบวนการที่รองรับและทำให้เป็นจริงตามนโยบายที่วางไว้ไม่มี การวางแผนกลยุทธ์เจาะจงในกลุ่มเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยที่มีกลไก ระบบและกระบวนการในการจัดการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ขาดเอกภาพในการบริการ และเข้าถึงโอกาสอย่างแท้จริงและเท่าเทียมกัน

ในแต่ละพื้นที่ การดำเนินงานทางด้านการจัดการศึกษายังมีลักษณะการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำขาดการประสานงานที่เป็นเครือข่าย และมีระบบ โดยจากการสรุปผลการวิจัยในด้านสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในสถาบันสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา [5] ซึ่งมีสภาพปัญหาหลายด้าน คือ **ด้านที่ 1** รูปแบบของการจัดการศึกษาพิเศษ มองว่าการเปิดสถาบันเด็กพิการโดยเฉพาะจะมีค่าใช้จ่ายสูงถึง 8 เท่า ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก รัฐควรเน้นการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติจะทำให้เด็กพิการมีโอกาสอย่างทั่วถึง **ด้านที่ 2** ปัญหาด้านแนวการสอนที่แตกต่างกัน ซึ่งทำให้การใช้หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก **ด้านที่ 3** ด้านบุคลากร การจัดอัตรากำลังบุคลากรที่ดูแลเด็ก ไม่พอเพียงและควรให้การสนับสนุนบุคลากรหลายสาขาวิชาชีพรู้จักเด็กพิเศษให้มากขึ้น โดยการจัดหลักสูตรการเรียนให้มีวิชาเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างน้อย 1 รายวิชา และควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้ไปศึกษา อบรม หรือดูงานทั้งในและนอกประเทศ รวมถึงการสนับสนุนการเพิ่มเงินพิเศษให้บุคลากรสาขาวิชาอื่นๆ ที่ฝึกอบรมสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา **ด้านที่ 4** สื่อการเรียนการสอน ควรจัดโครงการผลิตสื่อการเรียนที่จำเป็นโดยใช้ประโยชน์จากวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุราคาถูก **ด้านที่ 5** การส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองให้มีทัศนคติที่ดีในการยอมรับสภาพความพิการ **ด้านที่ 6** การให้เอกชนหรือมูลนิธิมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานั้นสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาอย่างชัดเจน คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่เข้าใจในด้านการให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างแท้จริง และยังไม่นำนโยบายในด้านการจัดการศึกษาพิเศษมาปฏิบัติให้

เป็นรูปธรรม จะเห็นว่าการที่รัฐลงทุนให้การศึกษาแก่บุคคลเหล่านี้ให้เขาช่วยตัวเองได้ และดำรงตนในสังคมได้ เป็นการลงทุนที่ต่ำกว่าการลงทุนที่รัฐต้องจ่ายค่าเลี้ยงดูบุคคลเหล่านี้ตลอดชีวิต รัฐจำเป็นต้องจัดการให้บริการทางการศึกษามากกว่าการให้การสงเคราะห์เด็กเพียงอย่างเดียวการดำเนินการไม่ต่อเนื่องและยังขาดแนวทางและมาตรการในการจัดการศึกษาที่มีแนวทางที่ชัดเจนอย่างตรงเป้าหมาย และเป็นการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในอนาคต ประเด็นที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่มีศักยภาพที่ด้อยกว่าเด็กปกติ และเป็นกลุ่มเด็กที่สังคมต้องให้โอกาส และเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาให้ถูกแนวทาง เพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกันในสังคมในด้านการศึกษาที่ได้วางเป้าหมายไว้ และเป็นการพัฒนาแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอนอาศรมได้อย่างมีเอกภาพ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาวิจัย “ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย”

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา การดำเนินการ ผลการดำเนินงาน อุปสรรค และปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในสถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง
2. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Research Method) เชิงวิเคราะห์พรรณนา ได้แก่

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)
2. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบบันทึกสาระที่ได้จากการศึกษา เอกสารและการวิเคราะห์งาน แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามซึ่งรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละประเภทมีดังนี้

1) แบบบันทึกการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กร (SWOT Analysis)

2) แบบวิเคราะห์เอกสาร เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย ประกอบด้วย รายการบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกประเด็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นที่ 2 จัดทำแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยโครงสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร ประกอบด้วย รายการข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพที่ต้องการ แบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วยแบบประเมินค่า ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับ โดย

แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในด้านต่างๆ ตามกรอบแนวคิด

ส่วนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะทั่วไป

คำตอบมีตัวเลือก 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่มากที่สุดซึ่งดำเนินการทุกครั้ง

มาก หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่มากที่สุดซึ่งดำเนินการเป็นส่วนใหญ่

ปานกลาง หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่ปานกลางซึ่งดำเนินการเป็นครั้งคราว

น้อย หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่น้อยซึ่งดำเนินการบางครั้ง

น้อยที่สุด หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าสภาพปัจจุบันมีรายการนั้นอยู่น้อยที่สุดซึ่งไม่ได้ดำเนินการ

โดยการตรวจคุณภาพของข้อคำถาม

โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อหาความสอดคล้องของเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและคุณภาพของข้อคำถาม จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามในแบบสอบถาม จำนวน 40 คน 40 โรงเรียน โดยพิจารณาความเข้าใจต่อข้อคำถามว่าเข้าใจตรงกันหรือไม่ และได้คำตอบตามที่ต้องการหรือไม่ สุดท้ายผู้วิจัยดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) คำถามมีประเด็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย การใช้คำถามเป็นแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ เพราะมีความประสงค์ให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระที่จะอธิบาย ไม่มีขอบเขตจำกัดการสัมภาษณ์หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตั้งที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และจัดทำร่างกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณาและตรวจสอบร่างดังกล่าว แบบสัมภาษณ์มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน อุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติงาน การบริหารจัดการและการปฏิบัติงานไม่เกิดประสิทธิผล ตลอดจนแนวทางในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการสู่การปฏิบัติ การบริหารจัดการและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและมุ่งประสิทธิผล ลักษณะของเครื่องมือจะเป็นประเด็นที่นำไปใช้ในการสัมภาษณ์ (Interview) กำหนดประเด็นคำถามเป็นข้อรายการขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือดังกล่าว หลังจากนั้นปรับปรุงแบบสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม (Focus Group) ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปพิจารณาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในประเทศไทย ประกอบด้วย 2 มิติ คือ

มิติที่ 1 สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

มิติที่ 2 เสนอยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

ประชากร

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญที่เป็นบุคคลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ หรือมีภารกิจที่เกี่ยวกับการจัดการการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษและปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการวิจัยยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย ได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) เลขาธิการมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย 3) ผู้อำนวยการศึกษาพิเศษส่วนกลาง 4) ที่ปรึกษาทางด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส 5) ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและมาตรฐานการศึกษาท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 6) ผู้บริหารโรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะทาง (โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา) 7) นักวิชาการคณาจารย์ด้านการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตัวแทนผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสนทนากลุ่มมีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการ

ผู้ที่มีหน้าที่ หรือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ
สอนกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ซึ่งประกอบด้วย 1) ประธานหลักสูตรการศึกษา
ดุขุฎิบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสวนดุสิต 2) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา
พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 3) อาจารย์
หลักสูตรการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ 4) ผู้
อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนปัญญาอุฉนิกร
5) หัวหน้าฝ่ายการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดหนัง
6) ผู้อำนวยการ โรงเรียนประชาบดี 7) หัวหน้า
ฝ่ายการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดรวก สังกัด
กรุงเทพมหานคร 8) นักวิชาการการศึกษาพิเศษ
โรงเรียนราชานุกูล (สถาบันราชานุกูล) กรมสุขภาพจิต
9) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนจะเชิงเทรา
ปัญญานุกูล 10) ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา 11) ครูผู้ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
วัดเขาคันธมาทย์ องค์การบริหารส่วนตำบลสัตหีบ
12) ครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดเวตวัน
ธรรมาวาส

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในตอบแบบ
สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และ
ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
ที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญา จำนวน 40 คน 40 โรงเรียน

4. การวิเคราะห์เอกสาร ข้อมูลที่เป็น
เอกสารสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา
ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลที่เป็น
เอกสาร ที่ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการต่างๆ ได้ทำการ
ศึกษาไว้แล้ว ได้แก่ หนังสือ เอกสาร วารสาร
วิทยานพนธ์ ตลอดจนการศึกษจากเอกสารต่างๆ
ที่ศึกษาค้นคว้าประกอบการวิจัย ได้แก่ แผนพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ พระราชบัญญัติการศึกษา

สำหรับคนพิการ ปี พ.ศ. 2551 รายงานสถิติการ
ศึกษาของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
แผนพัฒนาการแห่งชาติ และรายงานผลการ
ประเมินคุณภาพการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากต้นสังกัดของ
กลุ่มประชากรที่จะตอบแบบสอบถามเพื่อขอหนังสือ
อนุญาตและขอความร่วมมือในการวิจัย ผู้วิจัย
ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากร คือ ผู้บริหาร
สถานศึกษาทางไปรษณีย์ จำนวน 40 ฉบับ และ
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย
การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม มีรายละเอียด
ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการ
วิเคราะห์เอกสาร ด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัย
ทำการรวบรวมเอกสารที่จะทำการวิเคราะห์ตาม
รายการที่กำหนดไว้แล้วทำการศึกษา/วิเคราะห์สรุป
ประเด็นและบันทึกสาระข้อมูลจากการศึกษา
เอกสารในแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อนำ
ไปใช้ในการกำหนดตัวชี้วัดและกลยุทธ์ร่วมกับ
ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ ภาระงานและข้อมูล
จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
ขององค์กร (SWOT Analysis) ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัย
ได้กำหนดรายการในตารางแมทริกซ์ ให้กลุ่ม
เป้าหมายคิद्यุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในแต่ละเซลล์
SO WO ST และ WT เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วตัดสินใจ
เลือกยุทธศาสตร์ ที่จะเกิดผลสูงสุดกำหนดเป็นร่าง
ยุทธศาสตร์

ขั้นตอนที่ 3) การสัมภาษณ์เชิงลึกและจัด
กลุ่มสนทนาแบบเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมายในขั้นนี้
ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแบบ
เจาะจงกับกลุ่มเป้าหมายตามกรอบประเด็นที่กำหนด
การสัมภาษณ์ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยผู้วิจัย

ดำเนินการสัมภาษณ์โดยติดต่อขอความร่วมมือจากบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์แล้วนัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองหลังจากการสัมภาษณ์ครั้งแรกเสร็จ มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในกรณีที่ได้ข้อมูลไม่ครบจะทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเดิมซ้ำอีกครั้งหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวกับความเป็นมาและปัจจัยสำคัญที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกโดยแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้างที่สร้างขึ้นและทำการบันทึกการสัมภาษณ์ไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียงพร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้เข้าสนทนากับกลุ่มวิชาการผู้ที่มีหน้าที่ หรือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาซึ่งมีจำนวน 13 คน โดยมีประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย และเสนอประเด็นที่จำเป็นต้องการวิจัยในการสนทนาให้กับผู้ร่วมสนทนา และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 4) การจัดทำรูปแบบการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากทั้งสองส่วนมารวมกันก่อนนำไปกำหนดยุทธศาสตร์และรูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย มีการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของยุทธศาสตร์และรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาด้วยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็กที่มีความ

บกพร่องทางสติปัญญา จากนั้นนำเสนอยุทธศาสตร์และรูปแบบที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขแล้วต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้น อีกทั้งผู้ปกครองไม่มีความรู้ในเรื่องของการฟื้นฟูในระยะแรกเริ่มและไม่ได้ส่งเสริมให้เด็กเรียนไปตามวัยแต่พบปัญหาเมื่ออายุมากจึงเข้ามาเรียน (15 ปี ขึ้นไป) จึงเป็นสิ่งที่ต้องสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับพ่อแม่โดยการจัดการความรู้ให้แก่พ่อแม่ของเด็กเกี่ยวกับสิทธิในด้านต่างๆ ให้แก่บุตรของตนเองที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ยังขาดโอกาสทางการศึกษา และสวัสดิการที่รัฐจัดให้ยังไม่ทั่วถึง เช่น ค่ารถ ค่าใช้จ่าย ค่านม ค่าอาหาร รวมถึงค่าเลี้ยงดู เป็นต้น

2. เมื่อเข้าสู่วัยเรียนผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะหาที่เรียนให้เด็กยากมาก โอกาสเข้าโรงเรียนใกล้บ้านไม่มีเลย ผิดกับผู้ปกครองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเด็กไปเรียนในโรงเรียนปกติและไม่สามารถดูแลได้ใกล้ชิด

3. ด้านหลักสูตร ไม่เป็นทิศทางเดียวกัน หลักสูตรกว้าง บางสถานศึกษาเน้นวิชาการมากเกินไป บางที่ก็อ่อนเกินไป ต้องการให้มีหลักสูตรที่เป็นส่วนกลางที่มีมาตรฐาน เป็นหลักสูตรที่เน้นความสำคัญเฉพาะที่เน้นทางด้านการประกอบอาชีพ หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

4. บุคลากรไม่พอเพียงกับจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (การผลิตบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ) ที่เป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญารวมถึง

การให้ขวัญกำลังใจบุคลากรทางการศึกษาพิเศษในเรื่องของเงินค่าตอบแทน โดยติดกับระเบียบการรับเงินค่าตอบแทนครูการศึกษาพิเศษ (ผู้ที่ทำการปฏิบัติการสอนไม่ได้รับค่าตอบแทน แต่ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติการสอนได้ค่าตอบแทน) โดยประเด็นนี้สำคัญมากไม่ใช่เฉพาะในระดับกระทรวงที่ต้องมีบทบาทแต่รัฐบาลจะต้องมองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญในด้านปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยในชั้นสุดท้ายที่เป็นผลจากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ตามหลัก SWOT ทำให้ได้ข้อค้นพบเพื่อเสนอเป็นยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมีทั้งหมด 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

สรุปและอภิปรายผล

ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย

วิสัยทัศน์

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยทุกคนได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาทักษะในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนรวมถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

พันธกิจ

1. ด้านบุคลากร ต้องมีการวางแผนกำลังคนในด้านบุคลากรทางการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ

ส่งเสริมและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความเข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. การจัดการความรู้ ให้แก่ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยให้ความรู้ในช่วงวัยระยะแรกเริ่มเพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจลูก และสามารถนำความรู้ไปช่วยพัฒนาเด็กโดยรวมไปถึงความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาที่เด็กควรจะได้รับ การประสานงานในด้านการเชื่อมต่อทางการศึกษาและการอำนวยความสะดวกในเรื่อง สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและการจัดการศึกษาและการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง จัดการให้ความรู้แก่พ่อแม่หรือผู้ปกครอง โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3. การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างทั่วถึง

4. การสร้างความเข้มแข็งแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีความพร้อมด้านสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา

5. การส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

6. ส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เป้าหมาย

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยทุกคนได้รับบริการการศึกษาและพัฒนาทักษะจนสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการความรู้
ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปกครองที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยให้ความรู้เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจลูกในช่วงวัยระยะแรกเริ่ม

มาตรการที่ 2 จัดการความรู้เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรจะได้รับบริการประสานงานในด้านการเชื่อมต่อทางการศึกษาและสามารถนำความรู้ไปช่วยพัฒนาเด็กโดยรวมไปถึงความเข้าใจ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การบริหารจัดการ
ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร คือ การวางแผนกำลังคนบุคลากรให้มีความพร้อมด้วยการจัดการจ้างครูและบุคลากรให้มีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรการที่ 2 หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยตรง หลักสูตรควรเน้นทักษะการดำรงชีวิตในสังคม (Community Living Curriculum) หลักสูตรการดำรงชีวิตในสังคม (การฝึกอาชีพ) เพื่อเอื้อต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

มาตรการที่ 3 มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการบริหารจัดการที่มี

ประสิทธิภาพ การทำงานที่มุ่งเน้นรูปแบบการทำงานแบบองค์รวมโดยต้องทำในลักษณะการทำงานเป็นเครือข่ายเป็นที่ทำงาน มีการติดต่อประสานกันในการส่งต่อเด็กอย่างเป็นระบบ

มาตรการที่ 4 ด้านอุปกรณ์ต้องตระหนักว่าการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรการที่ 2 สร้างจิตสำนึกที่ดีเพื่อให้สังคมยอมรับ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตในสังคม ไม่ปิดกั้นและไม่ถือว่าเป็นภาระทางสังคม

มาตรการที่ 3 การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างทั่วถึง โดยควรจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การมีส่วนร่วม ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรการที่ 2 ในด้านอุปกรณ์การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน

มาตรการที่ 3 ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองการประสานการทำงานในลักษณะเครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรการที่ 4 การทำงานเป็นเครือข่าย มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานกันเพื่อจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

มาตรการที่ 5 บุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทยต้องมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นการวางแนวทางในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การประชาสัมพันธ์
ข่าวสาร ประกอบด้วยมาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 ต้องมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารในสังคม จัดให้มีการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและมีความรู้ว่ามีลูกเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทาง

สติปัญญาจะสามารถส่งลูกไปเรียนได้ที่ในพื้นที่เขตใด

มาตรการที่ 2 จัดทำสื่อเผยแพร่เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สังคมยอมรับเห็นศักยภาพและคุณค่าในตัวเด็ก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาและทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1) ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำมาตรฐานการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรมของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2) พัฒนาระบบสารสนเทศการจัดเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทุกประเภทที่ในวัยเรียนในสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานต่างๆ ที่จะทำให้เห็นข้อมูลในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- [2] เรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์. (2535, 16 พฤษภาคม-สิงหาคม). การป้องกันปัญญาอ่อน. *วารสารราชานุกูล*. 2(7).
- [3] กัณรัศ สุภกัญจนกันติ; จักรพบ ป้อมนภา; และอรนุช จุลชาติ. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบอายุมารดาและการนำบุตรรับบริการที่ (7) โรงพยาบาลราชานุกูล ปี พ.ศ. 2531-2535. *วารสารราชานุกูล*. 13(1): 19.
- [4] สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล. (2542). *การสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียนและวัยก่อนเรียน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [5] พัชรี เฉลยกุล. (2537). ข้อเสนอแนะเรื่องสภาพและปัญหาของการจัดการศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนในสถาบันสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. *วารสารราชานุกูล*. 9(3): 25-27.